

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Halakhot ketanot

Ḥagiz, Ya'aqov Ben Shemu'el

לאומש ןב בקעי, זיגח

Poh Ṽinizi'ah, 464 [1703 oder 1704]

תוריזנ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9379

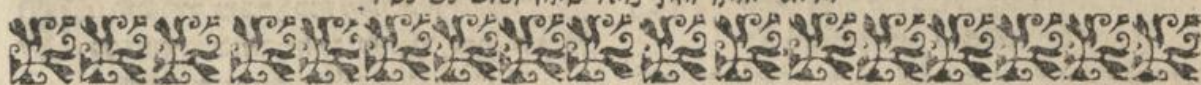
בטורה וראוי הוא הרב המגיה למתוך עליו כי רוב
חכמתו ושלמות לימודו בכל החכמות ידוע ומפורסם
ימעששו וזה מוכרח אכי לומר כי יחסי דלא תיקמי דיריה
אדיריה ולא יאמרלו ולדורך מי יוחא מ"ש בהא דאס יש
סרכא מן הקשה אל הקשה ודוק.

שאלה רצה

בבתי הבנים שהיהודי מקדים לו מעות בסכומות ושוכר
בהם פועלים תחת ידו לבנות ובטביל כך מוזיל גביה
הגנוי אס מותר שיבנו בשבת. **תשובה** דעתו

בזה שאפי' שהיה דין קרקע בחזקות כיון דאיכא יד גנוי
באמצע הכל יודעין דבטל גנוי הוא בונה ואדעתא דרדיה
עביד ולא אדעתא דישאל ולא עליונותיה דישאל
קעביד אבל מה אעשה ולא כד קבלתי וראיתי מעשים
בכל יום בע"ק ויושלים תו' שרבנותי ודבמי העיר הוא
מתמירין ברבר ומוכעים לישאל בעל החזקה מאחר
דהיו רואין שהגנוי בעל החצר יעשה כל מה שיאמר לו
הישאל ובפרט אס ירצה אותו במתן בסתר לא יקרב
ברבר ואין בידו כח לשנות לך הסך מזה כי טעמא דמסת' **הא**
הא להרחיק לזות שעתו' דלאו כוליה עלמא ריכא גמירי
וראויה היא שבת

תמו ה"ק ח"א בסי' רצה הק"בה לזכות את ישראל וכו' הוא ברחמי ותרצה למען שמו
אלו לתת את חלקי מאהבי שמו ותורתו ויטע בלבי אהבתו ויראתו
ויראמי אותו זאת מהו שמח וטוב לב כס"ו

הא לך הלכות נזירות

להרב הגדול מהרי קסטרו
אלהה כאשר נדרתי וחלקתים לסעיפים כדי להקל על
הקורא.

א' הנזיר

אסור ברכיים המפורשים בתורה
בתגלחת ולהטמא למתים ולאכל
דברים שאסרן הכתוב מגפן היון כל ימי נזרו

ב'

האומר לא אכטר מן העול' ער שאהי נזיר ה"ז נזיר מיד
שמה ימות עתה ואס איחר בניירותו' עובר בכל תאחר

ג'

אין אומרים בניירות עד שיוציאו בשפתו דברים
שענינם שיהיה נזיר אע"פ שהן ענינות רחוקות ואע"פ

שאין במשמען לשון נזירות הרי הוא נזיר: כושר הרי
שהיה נזיר עובר לפניו ואמר אהיה ה"ז נזיר הואיל ולבו

היה שיהיה כמו זה ואע"פ שלא פורש ואמ' אהיה כמו זה:
וכן אס אסו בשערו ואמר אהיה כזה או אהיה מכלכל

או אהיה מכלכל או שאמר הריני מכלכל הריני מכלכל
או הרי עלי לשלח פרע ה"ז נזיר והוא שיגמור בלבנו להזיר

ונראה לי שאין מתרכזין לשונו כי אס במתכוון לקבל
הנזיר אבל מי שאומר כן דרך קנס אס אעשה דבר פ'

או אס לא אעשה לא מתרכזין לוטמיה כיון שאינו גומר
בלבו לקבל הנזירות ואדרבה אין לו חפץ בו וכן נראה

מרבירי האחרונים ז"ל וכל עכן אס הנציאו בלשון שבועה
סגס בכזירות ממש שהוציאו בלשון שבועה איכא

פלוגתא ועיין ר"ב ס"מ' ור"ס דס' כ"י ע"ד

ד'

אמר הרי עלי כפרים אע"פ שהיה נזיר עובר
לפניו ואע"פ שהיה בלבנו להזיר אינו נזיר וה"ז

כמו שלא הוציא בשפתו כלל כלום

ה'

כל כינוי נזירות כמזירות כי כד מקומות העלבים
שמשנים הדיובור ואמ' שס הריני נזיר כיוח פזוח

הרי זה נזיר והוא שאכשי אותו מקום קורין כן לנזירות

האומר הריני נזיר מן החרשנים בלבד או מן הזגוס
בלבד או א' הריני נזיר מן התגלחת או הריני נזיר

מן הטומאה בלבד ה"ז נזיר גמור וכל דקרוקי נזירות
עליו ואע"פ שלא היה בלבו להזיר אלא מדבר זה הואיל

ודבר שנאסר ממנו אסור על הנזירים הא"ז גמור אבל
האומר הריני נזיר מן הגמירות או מן הדבילה וכיוצא

בהם ה"ז אסור בהם ואינו נזיר

ו'

מוגו לו כוס של יין ונתנו לו לשתות ואמ' ה"כ ממנו
ה"ז אסור באותו כוס בלבד ואינו חייב בניירות

שלא נתכוון זה אלא שלא ישכרו אותו וותר מדאיוואס
סביע לשכרותו של לוט אין דבריו כלום ואינו חייב על כל

עבירה שיעשה שמשגיגים לשכרותו ס"ל אינו בן חובב.

ז'

האומר הריני נזיר ע"מ שאהיה שותה יין או מטמא
למתים או מגלח שער ה"ז נזיר וסבור בכלום מפני

שהתנה על מ"ש בתורה וכל המתנה עמ"ב תנאו בטל:
כד בר בנייר ואמ' לא הויתי מדע שהנזיר אסור

ביין או בטומאה או בתגלחת ואלו הויתי יודע לא
הויתי נזיר הא"ז חייב בכלום שהרי הוא היה יודע שאסור

עכמו בח' מג' מיטין וכבר נתבאר שאפי' שלא נדר אלא
בח' מהס אסור בכלום וה"ז פתח לנדרו אס אומר שאלו

היה יודע שאסור בכלום לא היה נזיר ומתחרט בכך על
כדו אומר יודע אני שהנזיר אסור בכלום אבל היה דעתי

שמותר אני לשתות יין מפני שאינו יכול להיות בלא יין
או מפני שאני קובר מתים ה"ז אינו נזיר מפני שאלו הם

בכלל נדרים שבנות שאין צריכין שאלה לחסב וכ"ל בהיינו
דוקא בשוגג בכל הנדר שחשב בזה וותר לו כל הנזירות

אבל אס חשב שבזה יתירו לו א' שתיות ויין לבד או ק"מ
ויהיה אסור בטאר הוי כדין כדר מא' מהס שאסור בכלום:

אמר

י' אמר הרי ידו נזירה הרי רגלו נזירה לא אמר כלום הרי ראשו נזירה הרי כבדו נזירה הזכ זה הכלל כל חבר שאם ינטל מן החיו ומות אם אמר ה"כ ה"ז נזיר:

יא' האומר ה"כ כשהיה לי בן נולד לו זכר הזכר אכל אם נולדה לו בת או טומטום או אכדדונוכס ה"ז אינו נזיר:

יב' אמר ה"כ כשהיה לי ולד אפי' נולדה לו בת או טומטום או אכדדונוכס הזכר הפילה אשתו אינו נזיר חזרה וכחעברה הזכר

יג' הנזיר בכזיר בטומטום או בטעות או באונס או טמא נזיר חבירו או דרך הבאי ה"ז פטור כשאר נדרים ומי שנזיר בכזיר וניחם על נדרו ה"ז כשאל לחכם ומתור לו נזירותו בדרך שמתירין שאר הנדרים:

יד' המתשים בכזירות ה"ז נזיר היה נזיר עובר לפסנו ואמר כזה ה"ז נזיר נדר חבירו בכזיר ואמר הוא פי כשני מין או שאמ' שערי כשערו מלהבזו ה"ז נזיר:

יז' וכן הנזיר בכזירות ושמע חבירו וא' ואינו בתוך כדי דיבור וכן השלמי בתוך כ"ד של שני ואע"י

ק' כולם נזירים הותר הראשון הותרו כולם הותר האחרון האחרון מותר וכולם אסורים

יח' האומר ה"כ כשהיה לי בן ואמ' חבירו ואינו הרי חבירו נזיר מיד ויש אומרים שאינו נזיר כי אם כשהיה בן למתשים ונראה לי שהוא יכול לפרט כוונתו כיון שכולל ב' החלוקות

יט' האומר לחבירו ה"כ כשהיה לי בן ושמע חבירו ואמ' ואינו אין זה נזיר שלא כתבון זה אלא לומר אנו אהב כמתן וספק נזירות להקל וכן ברק זה כ"ל דאוליך בתר כוונתו מאחר שיש כן במשמעות מה שהוציא מפיו

כ' טכס שהיו מהלכין בדרך וראו איש א' בא כנבדן ואמ' א' מה"ב זה ההולך כנבדונו שמעון הוא ואמ' חבירו ראובן ואמ' זה ה"כ אם יהיה ראובן ואמ' הא' ה"כ אם הוא שמעון לא הגיע אליהם אלא חזר לאחוריו ולא ידעו מי הוא אין א' מהם נזיר

כא' וכן האומר ה"כ אם יש בכרי הזה מאה כור והלך למדרו מכאן טמא או טמא נזיר אינו נזיר וכן כל כיוצא בזה שספק נזירות להקל

כב' היו מהלכין בדרך וראו את האכדדונוכס מרחוק ואמ' א' מהם ה"כ שזה איש ואמר הא' ה"כ שזה כולם נזירים לפי שיש באכדדונוכס דרכים שנה לאיש ויש בו דרכי' שנה בהם לאיש ולאשה ויש בו דרכים שאינו שנה בהם לא לאיש ולא לאשה וכל הדרכים הללו בעניני המצות ולא בטבעו ובתולדותיו מטמא בלובן כאכסום ומטמא באודם ככסום ואינו נמכר לעבר עברי לא כאכסום ולא

ככסום וההורגו כהרג עליו כאכסום וככסום כ"ג וכן אם ראו אכסום באיש כנבדס מהם פקחוס ומתן קומין ואמ' א' מהם ה"כ שאלו קומין ואמ' הא' הרינו נזיר שאלו פקחין וקומין ואמ' הא' הרינו נזיר שאין אלו פקחין ולא קומין הרי כולם נזירים וכן כל כיוצא בזה ונראה לי דכל הכי דוקא כשלא היתה מחשבתם מנבדת למה שהוציאו בפיהם אבל אם היתה מחשבתם מנבדת למה שהוציאו בפיהם אינם נזירים ואע"ב דלא בעינן בכזירות שיוצא בשפתיו כל מה שבלבו מ"מ בעינן שלא תהיה מחשבתו מנבדת למה שהוציא בשפתיו

כד' קטן שהגיע לעונת נדרים ונדר בכזיר הזכר אע"פ שעדיין לא הביא שתי שערות כשאר נדרים כמו שותבאר פי' ר"ד

כה' האיש מדרו את בנו קטן בכזיר אע"פ שלא בא לעונת נדרים כיצד האב טמא לבנו הקטן הרי אתה נזיר או טמא' כזיר או הרי זה נזיר ושתק הבן הזכר וחייב האב לנהוג בו כל דקרוקי נזירות כשאר נזירים הגדולים

כו' לא רצה הבן ומחה בדבר זה מיד שמע או שמיחו קרוביו בכזירות ה"ז אינו נזיר לא מיחו הוא או הם מיד אין מחאתם כלום אחר שהתחיל הנזירות ועד מתיוס לו להדירו עד שגדל ויעשה איש

כז' הגויס אין להם נזירות כסום ועבדים יש להם נזירות והאב או הבעל מיפר נזירו האשה אם רצה כשאר נדרים אבל העבד יש לרבו לכוף אותן לשמות ולהטמא למתים ואם לא כפה אותן כוהב נזירות לפי שאמרה תורה ואמרת להם לרבות את העבדים

כח' נדר העבד שאר נדרים שיש בהם עינו כשע או שמעבדים את המלאכה או שהעריך אין רבו כריך לכפון מפני שאין כפשו קבוע לו ולא יחול על ליו הנדר למדר לאסור פירות אחרים עליהם אבל אם אין שם עינו ולא דבר שמעבב את המלאכה אינו יכול לכפון:

כט' עבד שנשבע אין רבו כריך לכפון והרי הוא אחר שנשבע כקודם שנשבע לפי שאין גופו קנוי לו כדי שתחול עליו שבועתו וכמא זה כמו שנשבע על וכסי אחר דשבועה הויא מיסר גברא ויא דגם בשבועות העבד כריך שתהיה על עינו כשע:

ל' נדר עבדו בכזירות ואמר לו מוסר לך וצא לחירות וחייב להסלים נזירות שהעבד כופין אותו ואין מפורין לו ואם הופר וצא לחירות

לא' נזירות כוהב בפני הבית ושלא בפני הבית לפיכך מי שנדר בכזיר בזמן הזה אפי' פירש טעה א' הזכר עולם שאין לכו בית שביא בו קרבנותיו במלאת ימיו נזרו

ל"ב אין הנזירות כוהנת אלא באי ומי סכור בח"ל קונסין אותו ומחויבין אותו לעלות לארץ ולהיות נזיר באי כמנון הימים סכור לפיכך מי סכור בזמן הזה בח"ל כופין אותו לעלות לארץ ולהיות כוהן עם נזירות עד שימות או עד שיבכה ב"ה ויבוא קרבנות במלאת ימי נזירותו וכל הזמן שהוא בח"ל אסור לשתות יין ולהטמא למתים ולבלח וכל דקדוקי נזירות עליו ואעפי שאין ימים אלו עלין לו ואעפי שכלכו טמאי מתים בזמן הזה קנס הוא שקנסוהו לעלות לאי מפני סכור בח"ל.

ל"ג אבטלוס נזיר עולם היה שמעון לא היה נזיר גמור שהרי לא נדר אכזר אלא המלאך והפרישו וכיזר היה אסור ביון ובתבלחת ומותר להטמא למתים ודבר זה הלכה מפי הקבלה ואפשר לי לומר דמשום הכי חסויב לנזירות שמעון דבר הנדר לחיוב המתשים כסתמי דמתני לפי שלא היה אסורו מן התורה כי אם מפי הקבלה עי' המלאך וכהג בו וקבלו על עצמו.

ל"ד לפיכך מי שאמר ה"כ כשמעון ה"כ מן התבלחת ומן היין לעולם ומותר להטמא למתים. ואם אמר לא כתכונתי אלא לאיש אחר שמעון שמעון אינו נזיר. ודע שחלקו חכמי הדורות שלפנינו ברין כ"ט יש מהם אומ' שאם אמר הרוני כשמעון ב"מ ולא הזכיר נזירות כלל מן הסתם כיון לשמעון הנזיר כל שלא אמר שבון לאחר ואם אמר הרוני בשמעון לבד ולא הזכיר בן מנחם ולא שום תואר מתוארו אס כיון לשמעון הנזיר הוא נזיר ומן הסתם לא: ויש מצרכין שני תוארים עם השם שיאמר כשמעון ב"מ ב"ד וכראה להחמיר: ויש מצרכין אפי' כשמעון לו שיאמר תואר א' כשמעון ב"מ או כשמעון ב"ד וכראה להחמיר.

ל"ה אמר ה"כ כשמעון כיון שהזכיר נזירות אם לא פירש שבון לאחר מן הסתם אלו כיון וכ"ט אם אמר שכתבון לו ויש מקילין אפילו הזכיר נזירות אם לא הזכיר כי אם תואר א' לבד עם השם שמעון ותואר א' לרעת הרוב אין מועיל לו לפרש דבריו שכתבון לאחר ויש להקל בזה.

ל"ו אמר ה"כ שמעון דינו כאומר נזיר כשמעון. אמר המכ"ח עיין הרמב"ם פ"ג וא"כ עיין בשו"ת חרשות של אחר מגדולי אשכנז יצו קראם בשם חות יואר ש' טו' והבן בדבריו שם כי באמת עמקו מחשבותיו וכדי שלא להאריך פה בבבות שאינה שלי לא אכתוב לך תמצית דבריו ומה דסריכא ביה כרגא בקצת מהם אשר אם יגזור ה' אעתיקם לקמן אם זכרתי המעתיק.

ל"ז אמר אהא נ"ט ככל תנאיו כראה לו סרינו

כמזכיר נזירות ועם ותואר שכתבאר דינו שתנאיו ר"ל תנאיו ודינו נזירות שיהא מטמא למתים ואסור לבד בתבלחת וביון לעולם ולפי זה תואר הוא לו שלא היה אחר כמוהו בכך ותואר אחר מיהא הוי כאילו אמ' בעל דלילה או ב"מ עם השם. ויש כד להקל במקום מצוה כיון שלא הזכיר בגמרא תואר בכל תנאיו וכ"ט אם אמ' שאינו יודע ביאור בכל תנאיו מה הוא.

ל"ח לסברת כל הראשונים אם הזכיר שמעון לבד לא אמרינן דינן הסתם כיון לשמעון הנזיר. וכן כראה מפסט דברי הרמב"ם ז"ל שאמ' הרוני כשמעון ב"מ כב"ד כתי טעקך דלתות סערי עזה יכמי סנקרו פ"אע הרי' זה! נזיר כנזירות שמעון ואע"פ שאפשר שמעון מעשים אלו לאיש אחר.

ל"ט שמואל הרמתי נזיר עולם היה לפיכך האומ' נזיר כשמואל הרמתי כבן חנה כבן אלקנה כמי שסיכף אבג בגלגל וכוונא באלו הז"כ עולם ואין אומרים שמה לאיש אחר שמעון! כאלה נתכוון ע"כ דרי' גם בשמואל! ע"ה הנריך לומר כשמואל הרמתי סמוך או א' משאר' תואריהם כשמעון כבעל דלילה וכו' ובשמואל כתב כבן חנה וכו' כולם ב"כף ללמד דאין או קתני כשמעון במקום בן מנחם וכשמואל במקום בן הרמתי כיון שלא הזכיר נזירות זה כראה מפסט דבריו ולא כדברי מי שכתב להחמיר בשמעון לבד.

ולענין מעשה בכל החלוקות האלו אם הוציא הנזירות בלשון שבוע' יש לסמוך על המקיל כיון שגם בנזירות שהוציא בלשון שבועה איכא מ"ד דלאו כלום.

מ' כפי המקובל יש הסכמה קדומה בחומרא שלא לקים טוס דבר בנזירות שמעון מאהרס"ס כ"י קל"ד.

מ"א אמר הנדרר שלא ידע מה הוא כ"ט אלא שכוונתו היתה לשבועה חוקה אם הוא ע"ה שנראה דברי אמת גם נוסח נדרו כראה כן כאמ' והנדר בטל ועל הרוב יצטרך היתר מדרבנן מהר"ל כ"י כ"ו.

מ"ב אמר הרוני לוקח נזירות שמעון ליטמא מעלויא הוא ר"בל ס"י מ"ב.

מ"ג כתב ר"בל ס"י מ' דאפילו הוי נזירות מוסר גברא כיון שתלה הנזירות בתנאי פשוטא שהיה לו לומר ה"כ אם אקח את בת אחי שאפי' היה כשבע בפירוט בשם שלא אשתהוין היה צריך לומר אם אקח וזה שאמר הרוני מקבל נזירות שלא אקח גרע מיד וגרע מקונס שאינו אוכל ומ"מ לא היקל כדאיכא תרתי לטיבותא דלא אמר שמעון ב"מ ב"ד וגם אפיקיה בלשון שבועה ועיין מוהר"ם ס"ד ק"י ע"ה.

וקשה

וקשה

לי דלעולם נזירות בלסון שבועה היונו בלא תכחי כגון שאמ' הריני שלא לשתות וין וכיוצא בזה מדיני הנזירות ואין נראה כן מדבריהם ז"ל וע' תשובת מהר"ל סי' כז

מד

אמר לחבירו הריני נזיר שלא תכנס לביתו או שלא תאכל ביון שתלה הפועל באחר נראה לי דקיל מהנדך דר"ב דבעת שנכנס חבירו ליתיה בידה כי חשב שלא יכנס והאחר הוא שמעבירו בעל כרחו ועיון ג' דל"ו דין י"ז יעיון במהר"ב ח"א סי' מ"ב בסוף התשובה ובמב"ט ח"ב סי' קל"ט

גם

אפי' בהשבע שלא ישתה היה צריך לומר אם תכנס וכו' וכיון דאויבא תרתי המוקל לא הפסיד ות"מ פותחין לו ממקום אחר שלא להקל בנדריים ככ"ל

מה

אמר לאשתו הריני מקבל כ"ס ב"מ ב"ד וכו' שלא לשמש עמך אפי' למד דמהני נזירות בלא שבועה הלא אינו כלום מתרי טעמי א' מ"ט בסם ר"ב דאפי' נשבע שלא לשתותיון היה ז"ל אם אשתו עמך דאפי' הוא מוסר גברא אינו כלום כיון דמשעבד ליה ועיון הלכות נדריים סי' רל"ד על דין ס"ח ובאר"ך פ"ט

מז

ספק נזירות להקל ואפי' ספק כ"ס זהו דעת כל חכמי דורות הראשונים ז"ל ור"ב ח"ב סי' ע"ז ורמ"ם ז"ל סי' קל"א ספקו דספק כ"ס להחמיר ולראשונים ז"ל שומעין וכן נראה דעת הרמ"ם ז"ל כשתם מתניתין דפ"ד דטהרות מדרשתם וכתב ספק נזירות להקל

ונל

דהרמ"ם ז"ל פומך על דבריו רבא דאולא סוביחא דתלמודא כוותיה סוף פ' בית שמאי במס' נזיר ועיון פ"ט בדבריו התוס' ז"ל וסובר דכי מתרץ רבא אי תניא תניא בנדריים פ"ב ה"ק הדעת כותנת דלא מפליגינן ברין נזירות כיון דבסתם נזירות ספקו חמור מודאו לא מעייל ביה אינש לספקא כלל אפי' הנודר בשמשון ומפוס הכי פסקו ז"ל כשתמא דתלמודא דתם נזיר דאפי' ספק נזירות שמשון להקל והכי פסקו ותני הרמ"ם ז"ל ספק נזירות וכו'

מז

ספק פלוגתא דרבונתא לא אזלינן בה לקולא ריב"ז פ"ט: וכו' דבנדריים ליכא למימר הכי דמ"מ קדישה בירי ארס היא מצד הנודר:

כ"ח

כתב הר"ד גז"ס ח"ה ראשי במידו דרבין לא אזלינן בפלוגתא דרבונתא לקולא וכ"ע דק"ל בשל סופרי הלך אחר המוקל:

מ"ט מעשה

בא לירי איש שאמ' לאשתו הריני מקבל נזירות שמשון ב"מ ב"ד ב"ת ע"ד כל חכמי ישראל וע"ד הכ"ב שאם לא תלכי היום לבית פלוני לא אדבר עמך כל ימי עולם ולא תלכי לבית פ' ואמרתי להתיר לו משום דהוה נדרי זירוח כולא היתה כוונתו פ' אם להכריחה ללכת ועור שהוציאו בלסון שבועה עוד שלשית שיש כאן סני תכאים

בלסון לא שאם לא תלכי וכו' ואח"כ אמרו לי שהעמוד הבעל דבריו הרבה באופן שלא היה נדרר זירוח וחזרתי ואמ' שלא היה אפשר לו להעמיד עצמו מלדבר עמה באופן שהיה צריך לגרסה ולא היה בידו לפרוע לה כתובתה והיא לא היתה רוצה להסתגרם בלא כתובה אפי' ירצה הוא אז אמרתי שהוא נדר שוא כאומר ואכרו פירות עולם עליו אם לא אעשה דבר פ' דלרעת דת הוי נדר שוא ולפי דעתו גם לכת"ב לא הוי נדר כיון שאין בידו שלא לדבר עמה גם ההליכה בודה הוא ולא בידו ועם זה הוי בלסון שבועה וכפתי שלילת כמו שכתבתי ולכן התרתי לו בכנופויא לעשות פלוס בין איש לאשתו והראתי לו שהיה נדר חמור ומצריך התרה ועיון סי' רל"ב דין ה':

י

מי נזיר כשמשון אינו יכול להשאל על נדרו סנ"ט לעולם היתה מפי המלאך אבל נזיר עולם ישנו בהשאלה כשאר הנדרים ביטול הנדרים והשבועות נזירות שמשון בכלל ר"ב סי' מ"ב ועיון לפניו סי' זה:

נא

מי שאמר הריני נזיר וס' אחד לפני מיתתי ה"ז אסור לשתות וין ולהטמא ולגלח לעולם:

נב

האומר ה"כ ביום שבין דוד בא בו אם בחול נדר ה"ז אסור לעולם ואם בשבת או ב"ט נדר אותה שבת או אותה י"ט מותר מכאן ואילך אסור לעולם שהדבר ספק אם יבא בשבת או ב"ט או לא יבא והואיל והוא ספק ביום שמד לא חלה עליו נזירות שספק נזירות להקל מכאן ואילך חלה עליו נזירות ושבת הבאה שהוא ספק אינה מפקעת נזירות שחלה עליו:

נג

כל ב"ד שמודעין לאלו שמזלינן בנדריים שאין חייבים מן התורה או סוורו להם להקל או שישתחו להם פתח מנדין אותו ב"ד ההדיוט:

נד

מדבריו סופרים שאסור לנזיר לעמוד במושב שותי וין ויתרחק הרבה שהרי מכשול לפסו וכך אמרו חכמים קחור קחור לכרמא לא תקרב:

נה

נזיר חוסף בשערו בירו וחוכך בשפרכיו ואם כפל שער אינו חושש שהרי אין כוונתו לגסור ואפשר שלא יכיר אבל לא יסרוק ולא יחוף בארמה מפני שמסור את השער ודאי ולפיכך ראוי לנזיר שלא יסרוק זקנו מפני כוף שאות הראש מקום שהלחי התחתון יוצא ומתפרד פס כדאיתא בכו' קפ"א דין ט' וק"ל נזיר שתלם שער א' לוקה עיון הרמ"ם פ"ה מהל' נזירות:

נז

הנזיר מותר בטומאת מת מצוה ואסור ביון מצוה כיון הרשות כיצד מי שנשבע שיטתה הואם שהרי מצוה עליו לשתות ואח"כ נדר בנזיר חלה הנזירות על השבועה ואסור ביון קרום והבדלה שהוא מד"ס

נז

וכיצד מותר בטומאת מת מצוה היה מהלך בדרך וכבע במת שאין פס' מי יקברנו ה"ז מטמא לו וקברו ודברים אלו קבלה הם נזיר וכהן שפגעו במת מצוה

מצוה

מזכור ושמא כזור אע"פ שהותר הומים הראשונים ואל
וטמא כהן אזה קדושתו קדושת טעה ואפי' היה נזיר
עולם והכהן קדושתו קדושת עולם

נח

עבדו בו שני נזירים אחר נזיר למן ל' ואחד
נזיר מאה ווס וטמא נזיר שלמים ווס' היה
כזור אחד נזיר למן קצוב ונזמי נזיר עולם וטמא הנזיר
לממן קצוב שמזירות עולם קדושתו חמודה מזה

נט

עד שאמר לא בפני נדרת נזירות אס הכחישו
איכו חייב כלום ואס לא הכחישו כהנה נזירותו
על פיו. אפי' אמר לשכוס דאיתי א' מכס שכזר ואינו
מודע מי הוא הנזיר ואין מכחישין אותו כוהגין כזירות
על פיו.

ס

נהג בניזרות על פי עד א' ושתה וין או טמא
והתרו בו לוקה אע"פ שעיקר הנזירות בעד א'

סא

האומר ה"כ אס אעשה כך או אס לא אעשה
כך וכיוצא בזה ה"רשע.

סב

בזמן הזה אין לנדור בזכור אפי' מרד קדושה
וכ"ס בח"ל לפי שאין שם בית המקדש להביא
קרבנותיו ועוד שהכל טמא מתוס להמת נדרים אליו
כדרי רשעים כמכו הראשונים להזהירם שלא לקיים שום
דבר בכ"ס כמו שנכתב לעיל בשם מהרש"הם ז"ל
והנדרים נכונים וכיוצא עמם.

סג

המקבל נזירות שמטון אס יקרב אל זוגתו
בודוע שמטועבד לה ולאו כל כמיניה לאסוד
עליה תשמושו. ולומר שיקרב לה ויהיה נזיר שמטון
לאו אדעתא דהכי נדר והוי נדרי שגנות כי הענין מוכיח
שלא ביון להיות נזיר אלא לאכזר קריבתו לה ואינו יכול
לברטה כי קשים גרוטון לפני המקום וכ"ס אס
בכתובתה שבועה שלא לברטה וכ"כ הרש"הם ז"ל טור י"ר
פי' ק' בניזרות עד זוגתו הנדר בלוב ע"פ

תמו הלכות

נזירות למוהר"קם ז"ל ואעתיק ג' כעתה מה שפדדתי
מהלקט שלי הסויד לדיכוס אלו וכעמס אבא חליך בדרך
ארוכה וקנרה פעס נבלה ופעס בקתר הכל לפי הזמן
והפכאוי שהיה לי בהעלותי המזכרת ההוא על הכסר
גבהיו וברין עירובא יהא פרו לן לעיוולו ולאפוקי מבית
דין זה לבית דין הקרוב אליו וה' אלהים אמת יעזרנו
עד כ"ס סג'

א

(התרה) (נזירות שמטון) (ושאלה) (וכסוהיה)
ע"ד קנס עיון פי' יט"ך וכ"א במהרי"ט וב"ח
פי' ד' כתב טעמא משס המפרטו דמאוי דליתיה בשאלה
הוא משוס ראו אפשר לעיקרו מעיקרו כבשאר נדרים
דחכס עוקר הנדר מעיקרו דהא אין לו עיקר שלא בא
ע"י נדר אלא שקרטהו שמים ועיקרו לא בא ע"י עצמו

זהו כלל כוונתו וקיום בה וכן מוכיח לשון הרמב"ם
שכתב ומי שנדר כ"ס אינו יכול ליטאל על נדרו סכ"ס
לעולם היתה ע"כ בלומר שלא היה לו שעת הכושר וכו'
ע"ס וכן פירש הרב המבי"ט ח"א כי קע"ד ועיון במוהר"ט
פי' כ"ד דף ל' ע"א סויכו ל"ד ולע"ד ע"כ לפרש הכי
דברי הרמ"בם דאוי משוס דכ"ס היה לעולם מאוי הוא
כי נמי נודר כ"ס ל' יום אע"ג דקאמר ל' חיותה בשלה
ושכינו ליה קודם ל' ה"כ אע"כ דקאמר לעולם חיותה
בשאלה ומשוס הכי פי' מהר"ט ז"ל דכוונתו דהרמ"בם
משוס דלא היה לו שעת שעתיה ק' הרמ"בם לעולם היתה
דאפי' היה חתי למשאל לא הוו שרו ליה משוס דלא
היה לו שעת הכושר. ומיהו אי משוס הא לא ארויא
דלעולם הרמב"ם לא נגע בה אלא משוס דהיה לעולם
במשמעו דהיינו עד יום מותו וחמור מתפוס בכ"ס
מנודר נזירות לעולם דההוא חיותה בשאלה וכדכתב
דומיא דנודר נזירות ל' אבל הכא בחתפוס בניזרות
שמטון אפי' ישוויר דהוא לשמטון התרה כיון שמת
בנזירותו ולא טאל כל דמתפוס בניזירותו דעתיה עד
יום מותו במוהו ושללא ישאל כמו שלא טאל שמטון
זכ"אל בגמ' לענון מתפוס או בעיקרו מתפוס או
בדהשתא. ומותו לה טור י"ד פי' דט"ו וה"כ בס'
וער י"ד היש פי' ד' דהי' והיא מפ' נדרים וריש פ"כ
דשבועות. וזכ"ל דבשלא למ' בעקדא קא מתפוס
אי חיותה דלשמטון אי יהוה שאל על נדריה ה"ל התרה
א"כ המתפוס בשמטון אף דשמטון חתומיה דלא שאל
חית ליה התרה להאוי דהתפוס משוס דבעיקרא מתפוס
אבל מ"ד דבהשתא מתפוס אפי' תימא דלשמטון אי
שאל ה"ל התרה מ"מ ביון רכוף כוף לא שאל והוה
נזיר עד יום מותו בדהשתא מתפוס ושללא ישאל כדרך
שלא שאל שמטון. והא ליתא חדא דהרמ"בם כ"ל
דבמעיקרא מתפוס. ועוד לא חמיר האוי מנסבע או
נודר ע"ד א' ונסבע דלא ישאל על נדרו דמתירין לו
השניה ואח"כ הא' כדכתב י"ר פי' רכ"ט.

ב

(נדר בלשון שבועה) (וכן לדעת הרמ"בן
הרש"הם י"ד דף ל' ע"א) הר"א ס"ל דהשתא
כיון דמרגליותו דהונטו בהכי אין להקל. והרש"הם
חילק בין הוכא דמשתמע תרווייהו נדר ושבועה סויכו
י"ד פי' ע"ה ומיהו מרברותא דנדר בלשון שבועה
לאו כלום הוא הרש"הם פי' הנז' כאמר ארמוז לקמן.
ג' (נזירות בלשון שבועה) זכ"אל במאוי דכת' דהאומר
הריני נזיר שלא שלא אדבר עם פ' רהוי כאומר
ה"כ שאין זה פ' ולע"ד ליתא דאדרבה אי דמאוי להא
דמאוי לאומר הריני נודר שלא אוכל דכתב הרש"הם
דהוי משתמע תרתו דהריני נודר הוי נדר ושללא אוכל
הוי שבועה זה"כ הריני נזיר הוי נדר ושללא אדבר הוי
שבועה וכיון דהר"אם והר"מבן ס"ל בהריני נודר שלא
אוכל

אכל דהוי יוד ובפרט בזמן הזה דמרבליהו לאיכסוי
 בהכי א"כ האי כמו דבוותה וההיא דהרני כזיר שאין זה
 פ' דאמרינן דאם אינו פ' דהוי כזיר הוינו טעמא משום
 דשאין זה פ' לא מצוין לפרושי לשון שבועה דשבועה
 הוא איבור גברא דאקר כפטיה מן חפצה וכשאמר שאין
 זה פ' לא אקר כפטיה מוניה ואפי' להרא"ט כפי מאי
 דפירשה הר' ע"ס דף ל"ז ע"א ד"ס"ל דשבועה איכא
 איסור חפצה ואיסור גברא הפי' כשאמר שאין זה פ'
 ליכא לא איבור גברא ולא איסור חפצה וא"כ כוליה חד
 בניירות הוי כלומר דה"כ אם אין זה פ' משא"כ
 בהריוני כזיר שלא אדבר : והא ודאי לאו מילתא הוא
 דשאין זה פ' כמו הוי שבועה ושויכא לשבועת טוה
 זכרכת הרמב"ם פ"א מהל' שבועה : אלא כדאיה דשאני
 הריוני כזיר דלא פירש ממה נדר ומשום הכי אמר
 דכוונתו הוא לכדור האכילה עליו חללא דאפיקויה בלשון
 שבועה אבל הריוני כזיר הא תו לא צריך לפרושי דסתמא
 ידוע הוא דכזיר הוינו מכל אסור יכא מגפן היין וא"כ כי
 קאמר שאין זה פ' אל סיהיה נזיר כשאין זה פ' משא"כ
 הריוני כזיר שלא אוכל דאין לומר דאם לא יאכל יהיה
 נזיר דממה נדר אבל הכי דכזיר כתמו מאסר יכא מגפן
 היין א"כ כי קאמר בתר הכי שאין זה פ' הוינו דתולה
 כזירתו באם אין זה פ' וה"כ ס' שלא אדבר היינו תולה
 כזירתו באם לא אדבר שאם לא ידבר יהיה כזיר וטמא
 יש לדחות דשאני הריוני כזיר שאין זה פ' דלא שייך
 לפרוש דשאין זה פ' לא לאיסור גברא ולא לאיסור
 חפצה וע"כ שאין זה פ' לא הוי איסורא כלל אבל שלא
 אדבר שייך לפרושי מירי דאיסורא ומשום הכי מפרטי
 אם אדבר והחוק יקרוב לזה הם דברי הרא"ט דלקמן
 ז"כ מהר"ט ח"א סי' כ"ג דף ס"ג עמוד א"ב : ומיהו
 לע"ד יש לדחות דהמון העם כשמקבלין כ"ס שלא לעשות
 דבר פ' כוונתם דמכח הכזירות כאקר להם לעשות
 אותו דבר כמו קונס דבר פ' עלי ומשום הכי שקלי וטרו
 בה קמאי זל לענין נדר דאפיקויה בלשון שבועה אבל
 ח"ה"כ דלפי הלשון אינו חללא תנאי ותליה וז"ל מהר"ט ובל
 ח"ב סי' פ"ז ומתברר שם . ומהרא"ט זל כתב סי' ק"ד
 דהריוני כזיר שלא אדבר ר"ל אם אדבר משם הרש"בא
 (ומהר"ט) חשיב ליה נדר בלשון שבועה ולא כלום הוא
 סי' ק"ט ומיהו כתב שלא התיר חללא בהצטרפות תרתי
 לטובותא) וכתב עוד דלא שייך הכא כזיר דאפיקויה
 בלשון שבועה דהצטרפות ממילא כאקר באיסוריו ומ"ט
 א"כ שלא אסכב וכו' הוי תנאה אכן ממאי דמיייתי
 בתר הכי מהר"ט ובל דלא התיר חללא דלא אמ' טוס חד
 מן הכינויים דאפיקויה בלשון שבועה משמע דלא ברירא
 ליה למיהר"ט ובל אי חשבינן ליה נדר דאפיקויה בלשון
 שבועה : וכפי' ש"כ מהרא"ט כתב עוד בדכת' בסי'
 ק"ס ומיייתי לענין כשאמר ה"כ כשמטון אם אעשה כך

ולא הזכיר כנויים דלא הווי יודים מוכחות ועי"ט וכן כו'
 אפיקויה בלשון שבועה דלאו כלום הוא ומיהו לא סמך על
 חד חללא בהצטרפות שניה דאפיקויה בלשון שבועה
 ודלא הזכיר כנויים משם מהר"ט :

ד כ"ס שלא הזכיר כנויים (הריוני כשמטון)
 (הריוני כזיר כשמטון) (הריוני כזיר כשמטון בר
 מנח) פלוגתא להרי' בירב אין בטוס חד מחלנו ה"ב
 כלום עד שזכיר' א' מהג' כיומניס : ומיהו למעשה לא
 סמך על סברתו להקל אפי' באומר הריוני כשמטון :
 ולהרי' ו' חביב אפי' לא אמר חללא הריוני כשמטון לבד
 הוי כזיר חללא שאם אמר לשמטון אחר כתכוונתי כאמן
 אבל באומר כשמטון ב"מ ד"אע"פ שאמר לאיש אחר
 כתכוונתי שמטון ב"מ ב"ד לא מהימן עיין הרב מרנא
 כ"מ פ"ג מהל' בניירות :

ה (תפוסה : שבועה : נדר) (מתפוס בשבועה
 חברו) (מתפוס בנדר חברו) לענין מתפוס
 בשבועה חברו עיין ד' סי' רל"ט ולפי זה אם שמע
 חברו שנטבע ואמר אני כמותך וכו' ע"כ ומה סכתבתי
 מההיא דריש נדרים וריש פ"ג דשבועות ומיייתי לה טור
 ד' סו' סי' רט' וריש סי' ר"ד הב' ועיין מהר"ט ח"א סי'
 כ"ג ושייך קצת כמו מהרי"ט סי' ק"י (מתפוס בשבועת
 עצמו י"ד סי' רל"ט) (מתפוס בנדר חברו י"ד סי' סוף
 סי' ר"ד) (מתפוס בנדר עצמו י"ד סי' ר"ה)

ו (איסור חפצה) (נדר דהוי איסור גברא ומיקרי
 איסור חפצה) כגון קונס פי מדבר עמך וכיוצא
 דהפה הוי כחפצה דאינו שאוקר כל גופו חללא אבר
 מיוחד ואותו אבר מיקרי חפצה : עיין מוה"ט זל ח"א
 סי' כ"ד מהרי"ט בסוף זל :

ז (כזירות נדר) אי הכזירות הוי כנדר פלוגתא הר"ף
 והרש"בא ס"ל דהוי כנדר והרא"ט ס"ל דלא הוי
 כנדר : מהרי"ט בל ח"א סי' מ' וסרבו המקלים וסי' מ"ב
 מ"א :

ח (פלוגתא דרברותא ס' בידי שמים מיקרי)
 (ספק כזירות להחמיר : להקל) מהרי"ט בל ח"א
 מ' מ"א מ"ג דס' בידי שמים להחמיר אבל ס' הבא בידי
 אדם להקל דלא מעיול כפטיה לספק : ותיי פלוגתא
 דרבוותא בספק ס' להקל :

ט (ספק כפיקא כזירות להקל) מהרי"ט בל ח"א סי' ג'
 ז' וסי' כ"ב וי"א סו' מא' ועיין סס כוף סי' מ' וא"כ סי' פ"ז :
 (כזירות דאפיקויה בלשון שבועה) פלוגתא הרמ"ב
 והרמב"ן להחמיר . ר"ח והר"ן מ"ג א"ש והרש"בא
 והרא"ט להקל וסרבו המקלן מהרי"ט בל ח"א סי' מ' וכו'
 מ"א מח"ב :

י (כזירות על תנאי דאפיקויה בלשון שבועה
 כלומר דהתנאי עשה חיוב וכגון דאמר הריוני כזיר
 שלא אעשה דבר פ') להלכה כ"ל למהרי"ט בל להקל אבל
 לא

יח לא למעשה א"כ איכא תרתו לטובותא חדא דף ועוד
 דלא אמר שמעון בר מנחם ב"ד חלק א' ס' מ' : וז"ל
 במהרי"ב ח"ג ס' ד' וס' כ"ב בכל הנהו תירומו דהתוס'
 והר"ן והרמ"ב ב"ג ב' ההוא דפ' שבועות שתיס דף כו'
 ע"ב גמר בלבו להוציא פת חטים והוציא פת סתם
 דמהתם מפטיט האו דהתנאי עשה בלשון חיוב ועיין עוד
 מהר"י ב"ב סוף פ' מ"ב מ"ג *

יב נזירות בכתב ולא הוציא בשפתיו : אין
 בחתימתו כלום משמע מהר"ב ס' מ"ה
 נדרים ומיתו לה מוה"ר"ב ח"א ריש ס' מ"א ועיין י"ד ס'
 ר"ל ב"ע סעיף י"ב הגה ב"קופה וחה"מ ס' ע"ב ס'
 הקמ"ע סעי' וס' ר"ז ס' ע"ב ס' י"ט הגה והקמ"ע ס' כ"ד
 כ"ה ועיין ה"ר"ב ס' ע"ב ותרומת הדמין ס' ס"ו
 ומהר"מ מפרנאה ס' כ"ו ז"ל בהנהו דוכתיה דמס'
 ברכות ועוד בדוכתיה טובא דסקיל וטרו חי הרהור
 כדבור דמי חי לא ז"ל מוה"ר"ב ח"ג ס' ד' בההוא
 דאמ"אס א"ר בר עור על בית זה ועיין הרמ"ב ס' ה"כ
 ומוה"ר"ב ח"א ס' ה"כ דמשמע דכתובה אינה בכלל
 דיבור ודיבור אינה בכלל כתיבה *

יג (נזירות אמתלאה כהודאה בב"ד וכתב מ'
 נבדקיים) אפילו כתב בכתב ידו הנזירות ואפי'
 דא"כ הורה בב"ד נא תקיים א"פ מהני אמתלאה לומר
 שלא הוציא נזירות מפיו עיין מהרי"ב ח"א ס' מ"א ועי' ס'
 ואם כתוב סמך בפועל משמע מה"מ ח"מ ס' ע"ב על
 ס' ס' כ' : דלא מהימן לומר שלא נזר ומ"מ ז"ל חי לא
 אמר א"כ ס' ע"ב אלא דוקא כגון ההוא גונא דממון שהוא
 חב לאחרים אבל חי לא חב לאחרים מהימן ועיין מה
 שכתבתי לעיל סעי' י"ב והתקומות שרמתי *

יד (ידים מוכחות וכוונת לבו להכי ספור דמי)
 היכא דקאמר למאי דמוכח מההוא דבור מעט
 אפי' דמהדבור לחוד לא מופח אלא בהצטרפות מלתא
 אחריתי אפי' פ"ו ולבו טוק קריק ביה וכגון האומר
 אהא והיה נזיר עובר לפני ריש נזיר דף ב' ע"ב ועיין
 סרי"ב ח"ג ס' כ"ב דף מ"ז ד"ס ע"ד לענין יד"ס
 מוכחות ומה"אס פליג עליה *

טו ידים מוכחות - ידים שאין מוכחות : ידים
 מוכחות ואין מוכחות : בקמיתא ובבתרויתא
 הוו ידים בין בקירוסין בין בנזירות ובאמצעותא לא
 הוו ידים ריש נזיר דף ב' ע"ב ר"מ' על כל ההוא שקלא
 וטרויה דהאומר אהא הרי נזיר ועיין מוה"ר"ב ח"ג ס' כ"ב
 לענין ידים שאין מוכחות דאיכא פלוג' בין הרי"ס ורב' א'
 הרי"ס לוקח נזירות א"ס אומר שכתבון לנזירות

יז ספור דמי - עיין מוה"ר"ב ח"ג ס' מ"ב
 שאלה בנזירות - נזיר פולס - נזיר שמעון - נזיר
 שמאל הרמתי - עיין מוה"ר"ב ח"א דף ק"ל ב'
 כשתדקק בכתב הדפים *

יח פינו ולבו פניו ז' ל' ד' כ' ר' ח' ר' ו' ר' ח' ר' ל' ט'
 ועיין ס' רכ"ח דף רע"ד סוף ע"א וס' ר"ח דף
 ר"א ע"א ועיין מוה"ר"ב ח"ג ס' כ"ב ק"ו וח"א ריש
 ס' מ"א *

יט נדר שהוא איקור גברא - הרמב"ם ס' פ"ה
 מהל' נדרים ראובן שאמר לשמעון וכו' או הרי
 אתה איקור בהנניתי כאבר על שמעון וכו' אינו לוקח
 סהרי לא אמר שמעון כלום ע"כ - טעמא דלא אמר כלום
 הא אומר אע"ג דהוי כה"ג דאמר אלא בהנניתי או
 טענה אמן על דבריו ראובן הוי נדר וז"ל ע

כ נדר - שבועה - נזירות - נדר הוא איקור חפצה
 ולא איקור גברא כלל : שבועה לא הו' איקור
 גברא לגמרי אלא סכאבר גופו בחפץ אבל אינו קדושת
 גופו ועיין לעיל סעיף ו' ערך נזירות דהוי איקור גברא
 וכו' ושם מהר"י ס' כ"ו ב"ד מהר"י בסוף ז"ל

כ"א נזירות הוי קדושת הגוף והוי איקור גברא
 וממילא כאשר החפץ וקרא הוא דאקריה
 עולויה ומשום הכי מוחשב מכלל נדר דהא הפצה אבר
 קרא עלויה ומיהו עיקר קבלתו הוי איקור גברא גופו
 קדוש ואי אפקיה בלשון שבועה ס' ד' מהר"י ח"א ס' כ"ב
 סוף דף ס"א ורי"ס ב' דף ס' ב' ע"א *

כ"ב נזירות דהוי איקור גברא - ולא איקור גברא
 בשבועה הנזירות הוא איקור גברא בלומר
 דתקדש גופו וכנסו מדשות ב"ו לכ"ן ונעשה אדם
 אחר מהר"י ח"א ס' כ"ב דף ס"ג ע"א וממילא כאבר
 בדברים סמור איקור בהם - אבל שבועה פהי דהוי
 איקור גברא אבל אינו קדושת הגוף שנתקדש גופו
 דמיא כאלו היה גוף אחר ללא סכאבר גופו בהם
 מחמת שבועה מהר"י ח"א ס' כ"ב סוף דף ס"א ורי"ס
 דף ס' ב' וס' ג' ע"א אבל מהר"י בסוף פ"ה כ"ד כתב
 דנזירות כמו הוי איקור חפצא ומיהו הוי קצת איקור
 גברא והוי באומר יאבר פי לפרי הגפן וטעור לתבלת
 וכו' או גמלת נזירות גזרה התורה משמעותה כאלו
 אמר יאבר פי לפרי הגפן וכו' ע"כ כלל דבריו וקשה
 דברי מהר"י בסוף לחו דהרי מילי ניכחו לא חד ואלו
 אוהו אוקתמי - ז"ל אל בההוא דמודרני מתך דכרסה
 הראש דהיינו דאבר חפצה עליה או פירש הכי בנזיר *

כ"ג כ"ס דאפקיה בלשון שבועה - מהר"י ח"א ס' כ"ב
 ס' ג' ס"ל דהוי ס"ד ועיין מה' ערך נזירות
 דהוי איקור גברא וכו' (וכן כתב עוד כו' קלה דאפי'
 למ' דאיך נדר בלשון שבועה אפי' בנזירות חויל ספור
 זכ"כ מהר"קא ס' ע"ד סוף כו' ר"ו)

כד נדר דאפקיה בלשון שבועה ומילוק בין היכא
 דמשמע תרתו נדר ושבועה ע"כ הר"ס
 שייכו' ד' ס' ע"ה משס ר' ירוחם : והר"ן ריש נדרים
 מרעת כמה גדולים והראש נדר דאפקיה בלשון
 שבועה

שבועה לאו כלום הוא ואיכא מאן דפליג דוד מיהא
הוי וכתב מהרש"ם דוקא הויכא דמסתמעי תרתו כדר
ושבועה בגין יאכרו פירות עליו בשבועה או מורדני מתוך
שלא אוכל או הריני כוונת שלא אוכל יע"ש דף ל"ז ע"ב

כה שבועה ראפקיה בלשון כדר. הרש"ם יד
קי' ע"ה דלאו כלום הוא הרמב"ם פ"ב מ"ה נדרים
ועיין לעיל ערך כדר ראפקיה בלשון שבועה

כז כזירות אי הוי כדר או אי הוי שבועה הרש"ם
קי' הנ"ל כתב להלכה ולא למעשה אם לא
בהסקמת מורי הוראה דהוי כדר וכ"ל פ"ט

כז מתפיק כנדר שפיר דמי מתפיק בשבועה
לאו כלום הוא : (בכל זה איכא פלוגתא
כדמקיים בה הרש"ם ע"ש) חילוק ביניהם וטעמיהו
דכנדר הוי התפסה ובשבועה לא דבכדר כיון דחפשה
אקור כשאמר זה כזה שייך שפיר אבל בשבועה דאין
החפץ כאמר כשאמר זה כזה לא שייך איקור דהא
הראשון כמי לאו איקור הוא אלא גברא הוא דאקור מיניה
הרש"ם קי' הנ"ל מעט רבינו ירוחם ומעט הרש"ם דיש
שבועות ועיין יד דיש כ"ל ר"ט וקי' ד"ו (וכ"ל תיכח
כשאמר זה כזה אבל כשאמר שלא לאכול זה וזה שפיר
דמי :)

כח וכן מתפיק בשבועות חבורו הוי שבועה
הרש"ם פ"ט מעט הטור יע"ש דאיכא פלוגתא :

כט מתפיק כנדר הוי כדר הרש"ם קי' ע"ה מעט
הראש"ם :

ל כדר שאין בו ממש דבור : הל"ך טינה תשמיש
המטה הרמ"ב פ"ב מ"ה נדרים
אונס לאקור אשה : והתפוסה בדבר האכור
מתפיק בדבר האכור באונס אין כריך פאלה
יד קי' ד"ה הב"י

לב שבועה הוי איקור גברא הרש"ם קי' ע"ה
והראש"ם ל' דאיכא איקור גברא ואיכא
איקור חפשה

לג כזירות בלשון קנס ושאלתו הרש"ם קי' ע"ה
דף ל"ז ע"ב דאין לוי שאלה

לד כזירות שמשון וספק ספק כ"ס להחמיר אפי"ג
דספק כזירות סתם דינו להקל הרש"ם יד קי'
ע' דף ל"ח ע"ד וכ"ל ועיין ודוק מהר"א קי' ק"ז ומהר"ט
ח"א כ"ט כ' וכ"א

לה אונס על כ"ס כדו לכלקו ממריבה לא הוי
אונס ח"ה הבי' עלה ק"ע הרש"ם דכ"ס ע"ו דף
ל"ט ע"ב ועיין מהר"א כ"ו ס"ז

לו כ"ס בטעות אינו חל הרש"ם קי' ע"ח ב"ד
כ"ס אי הוי נדר או אי הוי שבועה עיין הרש"ם
קי' ק"ד

לח
לט

כדר ראפקיה בלשון שבועה או הוי יד עיין
הראש"ם פ"ט

פיו ולבו פיון כנדר כנדר דוקא הויכא דסתת
לבוה לפומיה אבל הויכא דלא כתר אלא

דמחזק דבור שפיר חטיב פיו ולבו שוים מהר"א קי'
ת"ח יד קי' ר"י ועיין הראש"ם קי' ק"ד וכ"ל או כן דעת
מהר"ט ח"א קי' ב' ועיין רובל ח"ב קי' ר"ב עיין
קעניף י"ח ערך פיו ולבו פיון והמקומו שרמתי

מ כ"ס דרך קנס ושאלה ח"ב על דרך קנס ליתיה
בשאלה מהר"א ח"א קי' ת"ח ועיין מהר"ט ח"א קי'
י"ט ד' וכ"א ועיין מ"ס קעניף ח"

מ"א ואי איכא אונס איתא בשאלה מהר"ט ח"ב
קי' מ"ה מהר"ט קי' ב' וכ"ח וי"ט ועיין
מהר"א קי' ס"ז

מ"ב כדרי זרמון דאין למדין מהלכה זו אלא מה
שזכר בגמ' משרים ומהר"ט ח"א קי' ב'
כדר זרמון ופירשו ע"ש

מ"ג מורעה תלויה חזקן אונס חזקה הוי
כמכר או איכא קיום חזקה באונס חטבין
כתלויה חזקן ולא כתלויה ויהיב ממש דקיום חזקה
מיוחסת כקבלת דמים ומזה האכונס ומקנה מהר"א
קי' ק"ז וטור ח"ה קי' ק"ד הרש"ם יד קי' ע"ו ע"ב מא"ה
דף ק"ע

מד כ"ס לא הוי דבר הנדר ואפי"ה מהני זהו
דאזירותא מהר"ט ח"א קי' ט' כ' וכ"א ומהרש"ם
יד קי' ע"ה

מה איכנס בשבועה איכנס קטנים אי
מכטרפוס כאלו הוי אונס גדול עיין מהר"ט
ח"ב קי' מ"ה

מו יש לנדר ולחקור אם הכזירות מחמת כעס
דטביח טובא בעונותינו ויש לומר לביה איכנס
שכיון שבא לכלל כעס בא לכלל טעות וכל כ"י הא לא פיו
איכא ולא לב איכא ושמעתי מא' מגדולי המורים הוא
הרב המובהק כמהר"מ ז' חביב נר"ו שהרב הגדול
כמהר"ר זרחיה גוטא אל ספק להחמיר מטעם זה הוי כ"ס
ע"י כעס ומטעם דליכא כוון הלב

מז איכנס ראיתי להרב בפ"ח ח"א קי' ל"ז דכתב
עלה שלבו מהפס להקל מהך טעמא לבדי חף
כי בס' תומת ישראל רמזה לזו בשם יש מי שסובר וכו'
עד אמנס חף כי שאל דוחה וימין מקרבת טעם זה
וכו' ע"ש

מח וטוב האיתי להרב מהר"ט ח"ב יד קי' ב'
אל וקרוב הדבר לומר כנדר כזה אין כריך
התרת חכס כל שהוא אומ' שאפי' באותה טעה לא גמר
בלבו שלא לישא או להיות כוונ' אלא להכעיס את חבורו
מכני שקנטרו וכו' כאדרם שמקלל עצמו מתוך כעס או
כמי

כמו שחבל בעצמו או מעבר כליו בחמתו כדי להראות כעסו לחבירו בעבור הרעיונו דבנדרים ושבועות פיו ולבו טוין בעיניו וליכא וכו' שהרי מר' נדרים שהתירו חכמים נדריו זרוזין וכו'

מ"ט

הב"י כתב בס"ר ירוחם בס"ס המפרשים דאין ללמוד מנדריו זרוזין לעלתא דאין לך אלא מה ששנו במתני' עכ"ל כמ"ס ס"מב ערך נדריו זרוזין ומשום הכי אפשר דאין לסמוך להקל כשהיה המציאות שהכחזר הוא מודע ס' וירא שמים דהיינו יכולים לו' רכיון וירע דאסור להזיר בזמן הזה ומה שסור לא היה בלבו לא בפניו להפחיד את שכנב' לברו שואמין שבאמת קבל ובזה הוא סובר שיהיה לו במה שהוא רובה ונפיר הנה קריבין למציאות כזה נדריו זרוזין ומ"ס מדברי ר"י בס"ס המפרשי' משיב אחר ימין המורים: אם לא בהטרפות ריעותות אחרות הגם טראיתו למהר"ט שכתב וז"ל ואשכ"ח שאלו חזקין למדין מעט למקום אחר הא עדיפא שהדברים שאלו מעולם לא גמר בלבו רק להקיט את חבירו ועוד התם אין אנו מבטלים דבריו לבמרי וכו' אבל כאן מעולם לא היה בלבו לגרש את ארוסתו כי מה חטאה לו לא נתכוון אלא להקיט את חבירו וכבר איתעבידא מחשבתו בנדר זה אשר דבר לעשות עכ"ל ע"ש כי גדול ברור האחרונים הוא וכמו שכת' בהטרף טעם זה לסניף תעלה ההתרה לרצון

נ'

וראיתו להרב בפ"מ בתשובה הכ"ז אם מטעם מהר"י טייטלצק ומוה"ר"ח אשכנזי ז"ל סניף אחר שפסקו ע"פ סברת הגהות מררכי דסוף מציעא שיש דין אסמכתא בנדרים ושבועות והולדו שכל נזיר ות שהוא על תנאי אם אעשה כך או לא אעשה כך שאין נזירותו חל עליו ולא הוי נזיר כי אם במי שקבל עליו כ"ס בהחלט בלי שום תנאי ע"כ תורף דבריהם ודעתם הרחבה כאשר הובאו גם בתשובת מוה"ר"ט י"ד ס' כ"ה ד"ל ועיין בס"ת הרא"ש ס' ק"ד ע"ש:

נ"א

עוד ראיתו להרב בפ"מ שהביא שני כפוסים מאיש לוקחן הוא הרב מוה"ר"א ח' מהם הביאו בח"א ע"ד קרב אביו "התב"ט דס"ל דנזירות ניתר ע"י פתח דרוקא ע"י חרטה הוא דליתיה בשאלה והרב בנו נשתמש בסניף זה כשהכ"ס לא קיבלו מצד עצמו אלא כדי להרחיק את עצמו מהדבר ההוא שגמר עליו דרך קנס אז קיל טעי ומצי למשלפיה ע"י פתח ע"ש: ובטור י"ד אשר לו הביא סניף אחר לכדון דידיה מכח סברת רז"בן תלמיזו של רס"י דמשמע מדבריו דרוקא בכ"ס ומי שכמותו דוקא דנזירותו היה ע"י מלאך הוא דאמרו דליתיה בשאלה וכו' ועיין ס"ס מ"ס בכוננת רי"בן לתרץ מה שהקשו עליו דאף במתפוס בשמשון דבריו אמורים דמשמשון תלה עצמו ע"ד המלאך שהריר לשמשון והוא ליה כמו שנשבע ע"ד רביס ע"ש ועל כן הוליד מזה דלרי"בן

אם ההתרה היא לדבר מצוה דליתיה בשאלה ע"ש: ועוד כתב ס"ס דלדעת רי"בן שמשעמו אפשר שהמתפוס בשמשון לא תלה עצמו בדעת המלאך אלא בגוף הנזירות ונפקא מינה למי שנדר נזיר בהחלט אבל בתולה נזירותו ע"ת בדבר שהוא קשה לו ואח"כ ימצא פתח פתוח לדבר ההוא כל כי האי ודאי אין למלאך עסק בו ואפי' לדבר הרשות אפשר שיש לו התרה ע"כ תורף דבריו כמו שתעייך עליו והאריך בזה הרב בפ"מ בתפ"ס הכ"ז ע"ש:

נ"ב

עוד יש לכרף כניף אחר אם תהיה התרת הנזירות לאהבת השלום כי יקרא דבר מצוה בלי ספק וכמו שמיכיו שהתירו קמאי דקמאי להתיר בשביל טעם זה השבועה העשויה ע"ד רביס בלא דעת רביס שנדר בשבילם ולדעתם וכמו שכתב מוה"רס ז"ל וז"ל להקל מעליך הטורח: ואחרי שהשלום תלוי בכך ד"פ הוא על דבר מצוה לעשות שלום וכו' יש התרה ביל דעת רביס שנדר לדעתם כהוא מקרי דרדקי: וכן כתב הרמ"בס ז"ל פ"ו מה' שבועות אם ראו הדיוקים שהתב שבועה גורם למצוה ולשלום ושקיום שבועה זו גורם לעבירה וקטטה פותחין לו וכו' ולהיות מעלת השלום כ"כ גדולה כמאמרם ז"ל גדול השלום וכו' וכן התקינו עושה שלום ובורא את הכל וכו' וכבר ידעת מה שכת' הרא"ש פ' מקום שנהגו ז"ל ולא מציעא כי ההיא דליתרא שיש לו לכהוב כחומרי המקום שהלך לשם ולא יקל מפני המחלוקת אלא אפי' ההולך ממקום שמתמי' למקום שמקלים ואפי' דעתו לחזור יש לו לכהוב בקולי המקום שהלך לשם ואל יחזיר כמנהג מקומו ברבר טיכור בו סיכוי מנהג מפני המחלוק' הרו לך שמתיר לעשות איסור בקום עשה מפני המחלוקת ובלבר שלא יגע באיסור תורה א"כ אף הכא בנזירות יש להקל אם יהיה בהתרה שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו:

נ"ג

עוד יש לכרף אם יהיה באדם שאנו אומדין אותו שלא יוכל לעמוד בריבונות ולקיים נזירותו ויבא לירי מכשול כי אין לך מצוה גדולה מהקור מכשול מדרך עמי וכן כת' הר"בס ס' תפ"א ע"ע שבועה ע"ד רביס יע"ש וראויה לזה שהרי בגדולה מזאת כתוב בתשוב' מיימוני' מס' הפליאה על בחור א' שנדר ע"ר ואמר יאקרו כל פירות שבעולם עלי חוץ מחטום אם אשחוק בקוביא לא בנינו ולא בנין אחרים ויעבור ויבחק לו בעבור אחרים כי הזיקתהו רוחו ועתה בא לשאל אם יש תרופה למחלתו והשיב באורך וכתב ומזה הטעם יש למצוא תקנה להיות לו הפרה לכדורו כמו לדבר מצוה כי ידוע וברור הוא לנו שאי אפשר לו לעמוד כל ימיו ואי אפשר שלא יכשל כמה פעמים וזה הדבר מצוה כדי שלא יבא לירי מכשול עון ושם האריך עד גם זה הנדר יוחא להו לרביס להתירו לבמרי מאחר שיש מצוה הרי לך שאפי' שהנדר היה ע"ד לאפרושי מאיסורא ומ"מ

ומ' חשב ויותר בפלג מאזני משפטו הזרק דדבר מזה
ואשרושי מאיסורא חשיב ההתרה יותר מקיומה כרי שלא
יבא לירי מכסול עון וכתיר לו לכתחילה וכ"כ הגהות
מרדכי דמכונות בטס רת' הביאו הרב המגיה בה'
נדרים ריש סי' רכ"ח:

נד

עוד יש לזכר להתיר נדרים ושבועות ובכ"ט
והוא מהביטול שמבטל בערב יוה"ך או בזמן
אחר וכבר קמכו מגדולי האחרונים להתיר מטעם זה
ואפי' הרב מהר"ל המחמיר בכל כפריו ואינו
קומץ רק על תרתי הנה הוא קומץ על הטעם הזה וכ"כ
אם יהיה בניירות שום רעותא וכן פסקו רובא דרובא
דגדולי האחרונים ז"ל וכתב מהר"מ אלשיך דהאוי טעמא
למוד קבי להתיר עיש סי' :

נה

עוד יש לזכר דהאוי דקא חייבא למתאכח במק'
מים עמוקים שלו כי כ"ט ז"ל עוד איכא
למזוז היתר נדר זה מתוך טעם אחר שגראה ויתר
זורק בדרך זה והוא מתוך מה שפסקו בע' ב' דמיז
יודע אני שהמזור אקור ביון אבל סבור הויתי שחכמים
מתירים לי שא"ל לי להיות בלא וין או שאני קובר
מתים ה"ז מותר ור"ש אומר ובגמ' מוקי פלוגתיהו
דבגדרי אונס קא מפלגי דתנן ד' נדרים התירו חכמים
נדרים אונסי וכו' וכתב למדנו מכאן לפי לשון שני של
רמ"י ז"ל שכל שהיה טועה וסבור שחכמים יתירו לו
שתיות וין וקבורת מתים הרי הוא מותר מעתה כל
שהנדר מפרט שיעולם לא עלה על דעתו כלל שהיה
כוזר אלא שהיה חושב שהיה יכול להפקיע עצמו
משעבודה והיה טועה בדין או שכחך וכו' או שהיה
תמחול וכו' ומ"ה נדר בניירות כרי לקיים תנאו
אבל אם היה יודע שא"ל לו אם לא שיתייחד עמה
ותחול עליו הנזירות לא היה נודר א"כ ה"ז מותר דומיא
דהייתי סבור שחכמים יתירו לי וא"ע דלא דמי לבגדרי
דהתם היה טועה בעיקר הנדר שחכמים היו יכולים
להתיר לו מ"ה אקור מחמת נדרו אבל הכא לא טעה
בעיקר הנדר אלא בתנאי שהיה חושב שהיה יכול
לקיים את תנאו לבלתי התייחד עמה מ"מ לא שח
ובינא בזה בנדרים שגבות דכרות דחשיב שגבה אף
בשגב בתנאי כגון החו' כבר זה קונס עלי אם אוכל זה
דיבן שגב בסמיה פטור וכו' ע"ש כי האריך בזה: עיון
הרמ"ב בס' מה' נזירות שהביא הא דפ"ב דמיז לפסק
הלכה ועיון מה שמתה עליו רבינו בכ"מ למה כתב שזה
בכלל שגבות ובגמ' אמרו שהוא בכלל נדרים אונסי ומה
שתירך ברעת רבנו הרם במזל עד א"ל את לבך אנכך
ע"ש וכראה שבזמן הזה דשכחתי חכמים להרע שאין
לסמוך במה שואמר סבור הויתי שחכמים יתירו לי דלאו
כל כמיניה אך ורק אם הנודר אירע לו זאת ועוד אחרת

נדר כ"ט ולפי הסיבות והרעותות שראו החכמים
המומחים בלשון הכ"ט התירו לו והן עתה חזר ונדר
פעם אחר' כגון האנר דפתח פתוח מזה ואפי' שמה סבור
לא היה כי אם דוקא בחושבו שחכמים ז"ל כמעשה
הראשון ואף כהרי בהכי דמכה דעתו על כך והיה
ליה נדרים שגבות ואונסיין שאינם כריכין עלת חכס' אבל
אם לא נדר והוא טוען טענת סבור הויתי מ"ל אלא לא
מהימנא ליה אם לא שבלאו הכי יהיה הנזירות רעופ
מעיקרו שאי כדרך אשתו הו"ל וכבר פסק' אותו גדולי
הפוסקים-

נו

עוד יש לזכר אם הנזירות יהיה בלשון הזה אהא
כ"ט בכל תנאיו אם אעשה דבר פ' איכא למימר
דכוין שלא אמר כי אם כ"ט בלי קוממוס וס' להקל עיון
בהרב בפ"מ סי' ל"ז ע"ש טעמה סוף לנדרן דידית האוי
רעותא • ובהאוי מלתא (כבר כתבתי לשל עיון סע"ד)
אפליגו בה קמאי ונזכר במוהר"ל ח"א כלל ו' דהאריך
בטלם תשובות בענין זה ע"ש וגם המאור הגדול
שלטת ומוסיפו אבינו הזקן ומכר האס ת"ס הרב המומקן
כמהר"מ גאלנטי ז"ל בתשובותיו כי י"ח האריך בזה
ע"ש ובסי' ק"ב כתב ז"ל וארי רמאי אפליגו בעינא דא
בזמנים שעברו ע"מ רמ"י בגמ' פ"ק למיז אמר
הריני כשמטון כבן מ' כ"ב כסד"ע כמי שפ"אע ה"ז
כוזר שמשון והגם שכל חדא וחדא היא נזירה א' ואם
א' כבעל ד' או כמי שעקר וכו' או כמי שנקרו וכו' ה"כ
אבל א"א כשמטון ב"מ לא אמ' כלום עד שואמ' בר' או א'
מהסי' המובקים וכת' הרא"ש ז"ל כלל העולה שכלום
מכמיים שאם א' הרינוכס' בר' מוח לא אמ' כלום עד
שואמר ב"ד או ד' או נקרו א"ע: א"כ בכ"ד לא א' כי אם
כ"ט בלי שום סי' אחרים אין בדבריו כלום לכברת
פוסקים אלנו: ואל ירע לך שח' בכל תנאיו שפירוש בכל
תנאיו אינו סימנים כי אם תנאי דהוי בניירות שלא
לשנות ושלא לגלח ושלל ז"ל וכמה דברים שיש בניירות
ולשון זה הוציאו בני אדם מפייהם מחדש (וכל"ז זה
מוכס ומפורש בספרי הפוס' וכן פסק הר"י בל להלכה
גם בתשובות הר"אם כי כ"א והביאו כמה ראיות (יע"ש)
באופן שלרעת פוסקים אלו אין נזירותנו כזו וכן פסק
מהר"י בו רב ז"ל וכו' איברא שהר"אם ומהר"י וכו' ורבינו
אחרים וכו' אפליגו עלייהו והשיבו מאי דא'
בגמ' עד שואמר כב"ד הוינו דטעון ואמ' לשמשון אחרים
כתבוותי אבל אם הוא לא טעין אכן לא טענין ליה כ"ט
אם ואמר הנודר שכיון לשמשון המזר חל והוי כוזר
א"י: ויש כת' שלשי ומכיועין להני רברבי דאומתי כריך
שואמ' דלילה הוינו כשלא הזכיר כוזר אלא שאמר
הריני כשמטון אבל אם אמר ה"כ כשמטון לאו כל
כמיניה לו לש' אחר נתכוונתי וכו' ע"כ ע"ש בכ"י ק"ב
באופן

באופן שיש בפרט זה חוקים ומתורים ומו יכנס
 ראשו בין הדרים הגדולים וכו' ומה גם ראוי נקשת
 במה שפי' שאפי' שהוכר בכל תנאיו מוכח ליה לפרוסי
 בכל תנאי הרינים וכו' רקשה דאם על הדין כיון
 ה'לל בכל דקדוקי הניזרות כמ"ס במשנה וכל דקדוקי
 הכזו עליו ועוד דאם לא כיון בדבור בכל תנאיו רק
 לענין דיני הנזיר אמאי אבטריך למימר הכי אפי' אמר
 ה"כ קתם כל דקדוקי ניזרות עליו ובדולה מזאת כתב
 הרמ"בם שאפי' מי שפירש הריני נזיר מן התגלחת
 אפי' שלא פי' אלא תגלחת אסור בכלום וא"כ אחר
 מהזכיר ניזרות קתם למה הוצרך להאריך ול' בכל תנאיו
 לענין הדין דהלכה כר"מ דאין אדם מוציא דבריו
 לבטלה אלא ודאי בכל תנאיו קאמ' לרבנות כל הדברים
 שהיו בשמשון קא' : וכו' הויכא ברסוד יע"א הרצתי
 דברים קמים אלו להרב הד"גן וכו' לטובה וטבס
 על ככון דבטלמא או האי בכל תנאיו הוי תיקון חל
 הוה מוכרח לו' שפירוש בכל תנאיו הוינו בעל דלילה
 וכל הקי' מדעמי מלשון המשנה אבל האי ליטכא אינו
 אלא לשון שהוציאו בני אדם מפיהם מחרם כמ"ס
 לעיל משם הפוס' א"כ לא משמע להו לאפסי בדקדוקי
 דלשון חכמים לחוד ולשון ב"א לחוד : ולזאת
 ועוד האחרת תירץ דאפי' נימא דבהריני נזיר
 קתם כל דקדוקי ניזרות עליו לאו כל עלמא דיכא
 גמירי דבהריני נזיר קתם אסור בכל : ולמ"ס
 דאין אדם מוציא דבריו לבטלה הכי אמר דהרי
 מצינו בגמ' אמתנ' דהאומר הריני ג' כשמשון
 בר מנחם בעל דלילה כמי שפקר דלתות עזה וכו'
 עביר לה צריכותא דאי אמ' כשמשון הוה אמיכא
 לאיכס אחרניכא נתכוון וכו' והרי קתם או הוה
 איכס אחרניכא דעלמא הונו דבריו לבטלה דמאי
 כפקא לן מנייה להיותו כאותו שמשון כיון דאינו
 הנזיר הרי דלפעמים אדם מו"ל ה"כ לא טכא דא'
 בכל תנאיו אלו דבריו יזכר לטובה (ויראמי
 הית פכוי בשמחה כי הוא לי כאב וכל ימי
 הוותי טס לא זו מחבבני בכל יום ויום האכלמי
 והפקמי מלחמו לחמה של תורה) וכיון טכן אהמי
 לן לפרק סברת המתודים כשהיו עוד רעותות
 אחרות מהני דכתיבנא מאמר דהא איכא כמה
 אשלי דברבי דפקו דאפי' אמר הריני נזיר כשמשון
 בר מנחם לא אמר כלום ואינו נזיר עד שיאמר
 אחד מהג' כינויים אחרים דהס קי' מובהקים
 ודיק :

נ"ו דע כי כל רעותא בפני עמיה לא
 תפקיק לבטל ניזרות זולתי בהצטרפות
 אס יטכבוני טכוס יט להקל מטעם ספקא וכמו
 סכתבו כן הרזבל ומוהר"ש דהב ארדני בפי'

טכ"ב וזל בתוך התשובה ועס ב' הקדמות אלו
 אומר לע"ד שאין כאן איסור ניזרות מטום דאיכא
 תרי ספקי או אפקיה בלשון נדר ואת"ל וכו' ספק
 או הלכתא כהני תרי גאוני עולם דספ' טאס לא
 הזכיר א' מן הכינויים אין כאן ניזרות וס"ס זה
 מתהפך ספק או הלכתא וכו' ואת"ל דלית הלכתא
 כוותיהו ספק או אפקיה בלשון נדר או בלשון
 טבועה דאין בדבריו כלום והא קיימא לן דבמקום
 דאיכא ספק ספקא אפי' בדאורייתא חלונן לקולא
 באופן שאין בנדר זה כד איסור ניזרות : ומ"מ
 להקל מהעונס בנדרן כי האי זכורני טכמתני
 עם אחד מיוחד מדולי חכמי טאלומיקי והתרכו
 לו נדרו עכ"ל : ובדולה מזו משאתי בדבריו מהרי'
 ארדני דאפי' הונו התרי רעותות ספק' דרבוותא
 אפי' אמרינו ס"ס לקולא טכת' בסו' ק"ס וזל
 נראה לע"ד דאין ממש בנדר זה חדא מטום
 דאפקיה בלשון טבועה וכו' ואף אס נרצה לחוש
 לדברי הרמ"בן ז"ל טכתב נדר דאפקיה בלשון
 ס' מדין יד מהני בכ"ד ליכא למיחס מטום דאית
 ביה רעותא אחריתי והוא דאפי' אפקיה בלשון נדר
 איכא כמה וכמה אשלי דברבי דפקו דאפי' אמר
 הריני כשמשון בר מנחם אין בדבריו כלס עד
 שיאמר א' מהג' כינויים אחרים וכו' כ"ס בכ"ד שלא
 אמר אלא כשמשון לבד ולכן מהני תרי טעמי אין
 בנדר זה ממש וכו' ולהיות ענין זה ברור מפי ספרים
 אינו מאריך עכ"ל : הרי לך דמתשובה זו למדנו
 דאפי' דהונו התרי רעותות כל אחת פלוגתא דרבוותא
 אמרינו בהו ספק ספקא ולרולא : ומה שהוצרכתי לזה
 להיות כי בהיותי ברסוד עם הרב המובהק כמה'
 דוד גרסון כר"ו נוסא ונותן ומתלמד ממנו להלכה
 ולמעשה א"ל דיש ללמוד ממאי דאיתא במוהר"ב
 ח"ב סי' פ"ד דבנ"ס בס"ס דפלוגתא דרבוותא לא
 חלונן להקל אבל כשיש בהדי פלוגתא דרבוות'
 ס' א' מהמציאות בעצמו או חלונן לקולא וטבחה
 הוה הדוחה וכול לומר טכל אלו הרעותות טרשמתו
 לך לעשות מהס' ס"ס יחטבו כחדא לפי טהס
 פלוגתא דרבוותא אלו דבריו והן לעת עתה בימותי'
 בתשובה הכז ואינו רואה אפי' רמז לזה וזל סי'
 ראובן אמ' בהיותו במקום פ' הריני מקבל על
 כ"ס ב"מ ב"ד טד"ע וכו' אס אלך לקוטאכד ונה
 שלא לטבת טס שלס טכיס וכו' ועי"ש אלו דבריו
 תוך התשובה וכיון דכן זכיני לדין דהויא פלוגתא
 דרבו' ופק' אס חל הנזיר אס לאו ומק' טעמא
 הוה נראה לכאורה להקל דהא אמרינו בפ"ב דנדרים
 דספק ניזרות להקל והרמ"בם בפרק א' מהלכות
 ניזרות כת' להלכה ס' ניזרות להקל וכו' ע"ש וכד מעיינון
 טפיר

שפיר אשכחן דלאו מלתא הוא דלאו בכל ס' אמרוני ס'
 כזיר' להקל אלא דוקא כגון ההוא דהרתיע לאחוריו וכו'
 אבל בס' דפלוניתא דרבון' לא אמרוני ס' כזיר' להקל וכו'
 וכד מעינין אשכחין דלאו מלתא הוא ואין הכרין דומה
 לראיה דבפ' רמזים על ההוא דקתם נדרים להחמיר
 וכו' מקשינן והא תנן ס' כזיר' להקל ותרובא הא דא'
 הא רבין ומתני' דס' כזיר' לא הוא דאמר וכו' ותו הקטן
 בגמ' מס' בכורות דאסורין בגמיה ועבודה ותירשו
 דמאני קדוש' הבאה מאליה לקדוש' הבאה בידו ארס
 ופי' הכן דבקדושה הבאה בידו ארס הוא דאויבא למימר
 דהוא גברא לא גמר לעיוולי כפשיה וממוטה לספקא
 אבל בקדוש' הבאה בידו ס' ליבא למימר הכי דאטו
 דיריה הוא ומלתא דפסוטה היא רס' פלוניתא דרבנות'
 לא דמי לקדושה הבאה בידו ארס' אלא לק' הבאה ב'ס'
 ולא אזלינן לקולא וכו' ס' למאי דאביק' וכו' הא קמן דאפי'
 היגו מדמין ס' פלוניתא דרבנות' לשאר ספקי לספק
 דברו וכו' מ'מ בס' כ'ס שאין ספקו חמור מודאו לא
 אזלינן ביה לקולא א"כ זכינן לרין דהו' ספקא דכ"ס
 כשאר ס' דארוי' ואין להקל בו כלל משום האי דתנן ס'
 כזיר' להקל אע"ג דהלכתא היא מהשעמוס סכת' ע"ש
 מהריב"ל כוונת דבריו אל בא לומר דבהוא כ"ד דאפקיה
 בלשון שבועה והו' פלוניתא דרבנות' דלא כטעמי ונאמר
 דהו' כס' דריכא והו' ס' כזיר' ולהקל לזה חילק דלא דמי
 ס' דריכא לס' דפלוניתא דרב' וכמו סהכרי' מהב' דאף דמימא
 ס' כזיר' להקל משום דאויבא לממר לא גמר אויב' לעיוולי
 בפשיה לס' ולא נדר כלל אבל בקדושה הבאה בידו ס'
 לאו בודה והו' ס' דארוי' ולחומרא זהו כפי מאי דאוקי
 מתכו' דס' כזיר' ר"ח ואח"כ דאוקמא כר' דאף
 בקדושה הבאה בידו ארס כל שאין ספקו חמור מודאו
 מעיוול אויב' כפשיה בס' והשתא כל ס' בכ"ס בין ס'
 דמציאות בין דפלוניתא דרבנות' אזלינן לחומרא זהו
 כוונת הריב"ל אבל לעולם כמות תרי פלוניתא דרבנות'
 בהאי לא אירי הריב"ל וכל אשיה שוין לכלל ח' סכת'
 לעיל דבתרו ס' בין דריכא בין דפלוניתא אזלינן בהו'
 לקולא וכן מוכח ממנהיב' עמנו ח"ב סי' כ"ב בתוך
 התשובה ואל והכלל הפולה הוא כיון דאויבא פלוניתא
 דרבנות' או אפקיה לכדר בלשון שבועה וכו' וכיון
 דאויבא דפלוניתא ח"כ הויה חדאס' ואע"ג דקאמר בכל
 תנאיו לא אמר כלום דהו' כאלו קאמר כל התנאים
 בעי' כהו דמהכיוול לב"מ בעל דלילה אבל לא מתבר'
 דמהכיוול לשווי לים כאלו אפקיה בלשון נדר כיון דבפי'
 אפקיה בלשון שבועה וכיון דאויבא דפיק' ואויבא כמו
 ס' אחריתי או מהכיוול מאי דקאמר בכל תנאיו כאלו
 קאמר בפירוש ב"מ ב"ד ח"כ הויה ס'ס' ואפי' סכתבתו
 בס' הפסקים דבס' ומחלוקת מהפסקים לא אמרוני ס'
 כזיר' להקל בס'ס' ודא דאמרוני כו' היכי דאמרוני

בעלמא ס'ס' אפי' דבאוריות' לקולא ע"ש עכ"ל ומאי
 דכתב הריב"ל דבס' ומחלוקת מהפסקים' לא אמרוני ס'
 כזיר' להקל מילי מילי קתני או ס' או מחלוקת כמו
 שהזכירו ממ"ס בח"ב סי' פ"ז ועכ"ל בס'ס' אזלינן לקולא
 ואפי' דהו' התרי ספקי בפלוניתא דרבנות' וזה פשוט
 וכן בההוא נדון דח"ב סי' כ"ב עבד ס'ס' בתרווייהו
 מחלוקת דפסק' כמו שכתבתי בס'ס' האומר נראה כפי'
 דלא קאמר מהריב"ל אלא בחדא ספקא דפלוניתא
 דרבנות' אבל בתרי ספקי רבנותא אמרוני ס'ס' ולקולא
 וכמו סכתב מהרי' ארבי כן בהדיא וכדאמרוני לעיל
 וזק :

נח

שמעתי מפי הרב המובהק כמהר"מ'ן חביב
 כ"ו מעט הרב י' מיוגס אל דהא דאמרוני
 כזיר' אין לנהתרה היונו דוקא היכא דכבר התחיל
 לנהוג בעצמו דין כזירות וכו' לשאל מ"ד סיבקשו לו
 פתח כדו סיתירו לו או כזירות אין לו התרה אבל בכדון
 טבא לשאל אס' יהיה נוהג כזירותו או לא ועדיין לא
 התחיל לנהוג בעצמו דין כזיר' או כפאנו מוכאוס לו
 פתח משתחי ההתרה כאומר מתורין לו ושאל"כ הוא
 מצא ח' במפרטי הפוסקים אל ועוד שמעתי ממנו בשם
 מ"ה מ' אל דהא דחויבא למרי' ארבי סכת' בב'
 מקומות סי' ק"כ ושכ"ב טראה מעשה לרבינו שירו ונמנה
 עמהס' להתיר לו כדו להקל מעליו ואכחכו הרואים
 למת"מ ח"א סי' כ"ח דמטיק דיותר טוב שלא להתיר
 משום דמטיק מוכיח חורבא דאתו לממר דכ"ס איתיה
 בשאל"ס : הוא אל הוה מיישב להו הכי הא דהרי' ארבי
 דלא אמר כן אלא כשנדר כ"ס לחוד ולא הזכיר כל
 הכיכוס דייק בלישכיה בסני המקומות הכז' דכת' בכדון
 כי האי דממע דוקא בכדון כההוא דלא הזכיר כל
 הכיכוסים והיונו טעמא דכיון דלא הזכיר הכיכוסים
 הכזכרים ס'ל דלאו בכ"ס דליתיה בשאל"ס נדר אלא
 בשמשון אחר ושהיה אומר בכלל דבריו דאברא דהרב
 בעל שדה יהושע אשר הובאו דבריו בס' פ"ח ח"ב סי'
 לא כחית להאי ח' וקא' אבל שלפי דעתו היה נראה ברור
 אמד וכיחא טפי לממר הכי ולא לאפשי פלוניתא ועכ"ל
 הרב הכז' עשה פשר דבר וכתב להתיר לו בזנעה בפני
 ג' מהגדולים ולא ימצא סם זולתם ע"ש אלו דבריו סת"ך
 מילדותי למזכרת :

נח

זכרתי הלכה למעשה בע"ק בשנת התכ"א
 לזכרה כשאלה שאלה מאחד מן הסריקוס
 החכם וכו' אשר נזר בכ"ס בכל תנאיו שלא יקרב אל
 ביתו כי אס' מלילי שבת ללילי שבת מלבד ליל טובלתה
 ושאל יקרב יחול עליו הכ"ס בכל תנאיו וכך אמר בלשון
 שאס' יבא עליה וכו' ועוד נשבע אח"כ ס"ח של הכז' ויקר
 מקרה הוא בלתי טהור דאבטיה יצריה בימי החול מתוך
 סכרות ושמחת הין קרב אל ביתו והערה בה ותקף
 ומיר

זמיר נזכר ופרט הן עתה בכתשקו אם בהערה זו חל עליו הנזיר ואם תל' שחל אם יש לו תקנה להפטר ממנו או לא והנה הרב כמה' הכ"ה העלה תרופה למחלתו בהסכמת הת' חובת' דהנס דלכאורה היה נראה דחל עליו טהרי בכל הערות בהערה לחוד מחוייב חזן משפחה חרופה משום דאפקה קרא וא"כ דין מינה ואוקי בחתרון דמכיון שהערה בה חל עליו הנזיר אף שלא גמר ביאתו אמנם זה לשונו אחר ההסקפה והחקירה לא חל עליו מהא דאמרינן פ"ק דקידושין אבועיא להו תחילת ביאה קונה או כוף ביאה קונה ואפי' קנא דכל הבועל ע"ד לבגור ופי' בעל ההלכות דכל דא' התקדשי לו בביאה דעתו על גמר ביאה אלא א"כ פירש בתחילת ביאה דאז ימקודשת בתחילת ביאה כיון שפי' אבל קתמא לא וכן פסק הרמ"ב ופ"ע ופ"ע חולקים בדבר מ"מ בכ"ד כ"ע מורנ"ד בתר דעת הנזיר אזלינן שלא פתח זה אלא לדבר המרגילו אלא אשתו והערה ודאי אין מרגילו משום דאיכא צערא דגופא טובא וא"כ ודאי שלא כיון לזה וכ"ס לדעת ההלכות והרמב"ם דקתם לשון בני אדם וקתם דעת בני אדם ביאה קתמת היינו גמר ביאה וכמ"ס לדעתם אם הערה בה ופ"ר אינה מקודשת כיון דאמ' ביאה קתמת וא"כ הכא נמי קתמא קאמר וואם לחטך אדם לומ' דהיינו דוקא לענין קדושין דהתם הוא דבעינן גמר ביאה אף אהה אמור לו דהא ודאי ליתא דהא כשפירש דבריו ואמ' בתחילת ביאה ככרי כ"ע דמקודשת בתחילת ביאה אלא ודאי היינו טעמא משום דקאמר קתמ' וקתם דעת בני אדם ולשון בני אדם לבגור ביאה איברא דחזינא דעדין יש לו לדומה לדחות ולהעמיד סברתו ולומר דדוקא גבי קידושין אמור דבין דכתם דעת ב"א אגמר ביאה כי הוכי דתמטי ליה הנאה גמורה ובהכי מקדשה ליה אבל קתם לשון בני אדם ביאה היינו כל דהו ולפ"י אם אמר ביאה קתם והערה ופירש ואמ' כשאמרתי ביאה דעתי היה על תחלת ביאה ודאי מקודשת ג"ס לדעת ההלכות והרמב"ם כיון דקתם דקתם לשון ב"א היינו ביאה כל דהו אעפ"י סתם דעת ב"א לבגור ביאה הכא שאני שפירש דעתו אבל אם כאמר דקתם לשון בני אדם היינו גמר ביאה אע"פ שפירש דעתו אה"כ לא מהימן אלא סלבי מהבס דאף לדעת ההלכות והרמב"ם דכרי דבגמר ביאה דוקא מקודשת אם הערה ופירש התם תהיה בספק מקודשת אע"פ שלא פירש הוא דעתו דכיון דפי' בהערה גילה דעתו וכומו הוכיח על תחלתו שלבך כתבונן : מ"מ בכ"ד בתר דעת הנזיר אזלינן שלא כיון אלא לדבר המרגילו ויש

לזה ראיות ראיות במס' נדרים וכיון שכן כ"ל דלא חל הנזירות ואין צריך להאריך בפרטו פרטיהן : ולענין אם יש לו התרה היה ב"ל לומר דכיון דנזירות על תנאי הוא צריך שיהיה בו כל משפטי התנאים וכאן לא כפל תנאו ומכיון שכן תנאו בטל ומעשה קיים וחל עליו הנזיר בהחלט והואיל וכן הוא הוא ליה כמדרי סגנות שאין צריכין שאלת חכם דוראי אלו היה יודע שחל עליו הנזיר בהחלט לא היה מודר : אלא טראיתי להרב בפ"מ ח"א כ"ו דדחה סברה זו בטוב טעם ודעת וכן בח"ב סי' ק"ב כתב שלא להקה' אחרוני זמננו הרבנים נחוי נפס שכל הנדרים שלהם הם בכ"ס על תנאי וסקלי וטרו להקל ואין ג"ס אחד שהקל מטעם הכ"ס ועל כן דחה טעם זה וע"פ אמנם יש לצדד בכ"ד להקל מ"ג טעמי' הא' ממס' הרב בפ"מ כו' ק"ב בסס מהר"י טייטלצק ז"ל דכל שתולה נדרו בדבר א' בטל משום אסמכתא ואע"פ שרבים חולקים עליו מירי כנוף וס' אחד לא יצא ע"פ (ועיין מוהריקס כי יש סעך לדבריו) ועוד טעם שני ממ"ס בפ"מ כו' ל"ז בסס תומת גפרים יש מי שסובר וכו' דלא הוי כי אם נדרו זיהויין דמה לי לזרז עצמו מה לי לזרז אחרים ואע"פ שמהר"ס דחאה מירידיספיקא לא נפקא : ועוד יש טעם ג' והוא העיקרי והוא שהאיוב הזה חשב שמפאת נזירותו וכול לכוף יברו ולהיות מן הפרושים אבל לא לשמש עם אשתו ולהיותו כהן נזיר' ובודאי האדעתא דהכי לא נדר וה"ל כמדרי סגנות בודאי דהיינו שגב בעיקר הנדר דלעולם לא עלתה על דעתו לכהוב בניזיר' אלא למגדר מלתא הוא דעבד וכיון שכן כיון שרואה עתה שאינו יכול להעמיד עצמו כי לא ל עולם הוסן לכפות יצרו ולפרוש באבר מת וחושם בעצמו פן ייטל בגמר ביאה א"כ ודאי הו"ל טועה בעיקר הנדר ואין צריך שאלת חכם וכן כ"ת הרא"ש כי ק"ד והרב בפ"מ במקומות הכ"ס בסו' כ"א : ולענין התרה עיין ח"ב סי' ק"ד ובנדון דידן לפי כל הכתוב דלא חל הנזיר יתירו לו שבועתו אחר טעמה מה שלבו חפץ ותהיה ההתרה בצנעא ולא בכומבי והיינו טעמא דלא יתירו לו הנזירות עד אחר טעמה מעשה לפי שאין מתירין הנדר עד פוחול והיינו טעמא דבצנעא כי הוכי דלא ליתו עלמא לאיברוכי ולומר דכ"ס יש לו התרה עכ"ד ועוד הוכיכו כנוף אחר בפרט הזה והוא כי מעיקרא האיש מחוייב ומשועבד לאשתו לפקדה בכל עת שהיא תרצה וכיון שכן הרי הוא משועבד ועומד ולא חל הנזיר' ולא השבועה ג"ס מהטעם הל' עיין מוהריקס ג' ופסוט הוא ודוק :

תמו לקוטי הקמ"ח בפרט הזה ודי בזה לפי המכונן ושמע חכם ויחכם עוד :

